

KRÓTKIE DONIESIENIA

SHORT COMMUNICATIONS

270. Pierwsze stwierdzenie *Coenagrion armatum* (CHARPENTIER, 1840) (*Odonata: Coenagrionidae*) na Roztoczu

The first record of *Coenagrion armatum* (CHARPENTIER, 1840) (*Odonata: Coenagrionidae*) from the Roztocze Upland

KEY WORDS: *Odonata*, *Coenagrion armatum*, record, faunistics, biotop.

Coenagrion armatum (CHARPENTIER) jest gatunkiem eurosyberyjskim, którego granica zwartego zasięgu przechodzi przez zachodnią Polskę. Rozwija się w drobnych zbiornikach wodnych o bogatej roślinności szuwarowej i stabilnym poziomie wody lub we fragmentach większych zbiorników o podobnych warunkach. Z tego względu jest zagrożony wyginieciem – proponuje się go do Czerwonej listy ważek Polski, jest też uwzględniony w nowej edycji Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt (w kategorii „Critically Endangered”). Dotychczas *C. armatum* podano w Polsce z 40 stanowisk, z których co najmniej jedno jest oparte jest na błędnym oznaczeniu i kilka budzi podobne wątpliwości. W ostatnim ćwierćwieczu stwierdzano go zaledwie kilkakrotnie, w Puszczy Kampinoskiej, Kotlinie Sandomierskiej, na Polesiu i w Puszczy Białowieskiej (BUCZYŃSKI 1999: Opusc. zool. flumin., **179**: 1-10; KALKMAN, DIJKSTRA 2000: Opusc. zool. flumin., **185**: 1-19).

W roku 2000 odkryłem kolejne, nieznane dotychczas stanowisko *C. armatum*:

– Roztocze: Guciów (UTM: FB40), 10 V 2000, lewobrzeżna część doliny Wieprza.

Dno doliny ma charakter wilgotnych łąk, z licznymi, niewielkimi zbiornikami porośniętymi przez: *Carex* sp., *Juncus* sp., *Iris pseudacorus* L. i *Caltha palustris* L. Dno tych zbiorników jest twarde, gliniaste, woda brunatna, głębokość wynosi przeciętnie 10–20 cm (maksymalnie do 60 cm). Szuwary *Carex* sp. (łanowe, o wysokości ok. 40 cm) cechuje wysoki stopień pokrycia (90–100%); w miejscach z *I. pseudacorus* i *C. palustris* toń wodna może mieć charakter otwarty.

Ogółem spenetrowałem ok. 3 ha powierzchni łąki, na której znajdowało się 7 zbiorników. Obok *C. armatum* stwierdziłem obecność imagines: *Coenagrion hastulatum* (CHARP.), *C. puella* (L.), *C. pulchellum* (VANDER L.) i *Libellula quadrimaculata* L. Nad wszystkimi zbiornikami liczne były *C. puella*, z towarzyszeniem mniej licznych *C. pulchellum* i *L. quadrimaculata*. *C. armatum* występował tylko, a *C. hastulatum* głównie, w gęstych szuwarach turzycowych. *C. armatum* obserwowałem wyłącznie na niewielkiej powierzchni z najgęstszymi szuwarami (ok. 200 m²), 20 m od brzegu Wieprza, na wysokości Stacji Naukowej UMCS. Pokrywa się to z danymi literaturowymi o preferencjach imagines. Na powierzchni tej zliczyłem 20 osobników, głównie samce. Przejawiały one niewielką aktywność, siedząc na poziomych lub

ukośnych częściach liści turzyc i jedynie od czasu do czasu przelatując z miejsca na miejsce. Niska aktywność mogła mieć związek z warunkami pogodowymi (nadchodząca burza, rosnące zachmurzenie i ochłodzenie).

C. armatum nie było dotychczas stwierdzone na Roztoczu (ŁABĘDZKI 1985: Parki Nar. Rez. Przyr., 6: 5-91; ŁABĘDZKI 1990: [W:] Fauna Roztocza, IZ PAN, Warszawa: 30). Najbliższe znane z literatury stanowiska znajdują się w Lasach Janowskich i w Poleskim Parku Narodowym. Stwierdzone stanowisko jest tym cenniejsze, że leży w otulinie Roztoczańskiego Parku Narodowego, ok. 1 km od jego granicy. Przy tym łąki, na których stwierdzono *C. armatum*, wilgotne są dopiero od 3–4 lat (K. SYPNIEWSKI inf. ustna) i najwyżej tyle lat liczy też zapewne znaleziona populacja. Wcześniejsze lata były suche i zbiorniki nie utrzymywały się przez cały sezon. Na pobliskich terenach można więc oczekiwać znalezienia innych, większych populacji; prawdopodobnie pochodzące z nich osobniki zasiedliły podane w pracy stanowisko.

Materiał dowodowy (1♂ oraz dokumentacja fotograficzna) znajduje się w zbiorach autora w Zakładzie Zoologii UMCS w Lublinie.

Paweł BUCZYŃSKI, Lublin

271. Nowe stanowiska *Phloeotribus rhododactylus* (MARSHAM, 1802) (*Coleoptera: Scolytidae*) w Polsce

New records of *Phloeotribus rhododactylus* (MARSHAM, 1802) (*Coleoptera: Scolytidae*) from Poland

KEY WORDS: *Coleoptera, Scolytidae, Phloeotribus rhododactylus*, new records, W Poland.

Phloeotribus rhododactylus (MARSH.) występuje w zachodniej, południowej i środkowej części Europy, podawany był także z Danii i Szwecji. W Polsce gatunek ten jest rzadko spotykany, wykazywany tylko z pięciu krain południowych a większość danych pochodzi sprzed 50, a nawet 100 lat (BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J., 1992: Kat. Fauny Polski, XXIII, 18: 1-323.). *Ph. rhododactylus* został po raz pierwszy stwierdzony na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej, na podanych niżej stanowiskach:

- Ołobok (WT38), III 1999, 10 exx., leg. M. MLECZAK;
- Glińsk (WT39), 7 III 1999, 12 exx., leg. M. MLECZAK;
- Przygubiel ad Sulechów (WT48), 21 VI 1999, 7 exx., leg. T. CZWAŁGA;
- Brójce (WT49), 28 VI 1999, 5 exx., leg. M. MLECZAK;
- Rzczyca (WT49), 2 X 1999, 2 exx., leg. L. WOJCIECHOWSKI.

Dorosłe chrząszcze oraz larwy znajdowano w żerowiskach licznie występujących na żarnowcu miotlastym – *Sarothamnus scoparius* (L.) WIMM. Ze względu na charakterystyczne żerowiska łatwo jest stwierdzić obecność omawianego gatunku podczas prowadzenia badań terenowych.

Okazy dowodowe znajdują się w kolekcjach autorów.

Szymon KONWERSKI, Poznań
Mariusz MLECZAK, Glińsk